Marko Mäki-Hakola
MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta,
TyV@eduskunta.fi

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

HE 35/2018 vp

27.4.2018

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. esittää lausuntonaan hallituksen esityksestä seuraavaa:

Yleistä

Aluekehittäminen sekä kasvupalvelut muodostavat perustan koko Suomen hyvinvoinnin kehittämiselle. MTK on tyytyväinen siihen, miten kasvupalvelu-uudistusta on valmisteltu Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla, sidosryhmät osallistaen.

MTK pitää hyvänä myös esityksen perusperiaatteita aluekehittämisestä sekä osittain markkinaehtoisista kasvupalveluista. Mallit mahdollistavat sekä yritys- että työvoimapalveluiden kehittämisen. Aluekehittämisjärjestelmän muutokset ovat kokonaisuutena pieniä, mutta kasvupalveluissa muutos on isompi. Uudistus edistää työllistymistä, talouskasvua ja alueiden kilpailukykyä.

> *MTK korostaa tarvetta varmistaa kasvupalvelujen saatavuus myös suurten kaupunkien ulkopuolella. Lisäksi MTK peräänkuuluttaa kuntien ja maakuntien yhteistyön varmistamista tulevien elinkeinopalveluiden järjestämisessä.*

Yksityiskohdat

Lakiesityksen yleisperusteluissa todetaan maakuntien vastaavan siitä, että kasvupalvelut ovat kaikkien saatavilla digitaalisesti ja paikallisesti.

> *MTK huomauttaa, että tämä toteutuu vain malleilla, joiden avulla kasvupalveluita saa myös maaseudulla. Lisäksi verkkoyhteyksien on oltava kunnossa. MTK korostaa, että peruspalveluvelvoite verkkoyhteyksissä on nopeasti nostettava 100 mb/sekunnissa. Kiinteän laajakaistaverkon ulottaminen kaikkialle on entistä tärkeämpää, koska esityksen mukaan vaikutukset kasvupalvelujen saatavuuteen riippuvat ensisijaisesti siitä, kuinka hyvin palvelut digitalisoidaan ja minkälaiset laajakaistayhteydet asiakkailla on käytettävissään*. Esimerkiksi työnvälitykseen liittyvät palvelut tulevat olemaan entistä digitaalisempia. Verkkoyhteyksien on riitettävä niin työnhakuun kuin haastatteluihinkin.

Yleisperusteluissa todetaan myös, että työnhakijoiden ja yritysten kasvupalvelut toteutetaan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuutena.

MTK huomauttaa, että pian alkavissa kasvupalvelupiloteissa on varmistettava sopivien mallien löytyminen myös syrjäisemmille seuduille. Onnistuneilla piloteilla varmistetaan, se, että markkinoille syntyy uusia, kustannustehokkaita yritys- ja työllisyyspalveluita.

Myös maaseudulla palveluiden saavutettavuus, riittävyys ja valinnanvapaus on varmistettava. Maaseudulla järjestöjen rooli palveluiden tarjoajina voi olla hyvin merkittävä. Esimerkiksi kylätoiminta työllistää vuosittain satoja pitkäaikaistyöttömiä ympäri maata. Osana maaseututoimijoiden toimintaa on myös suuri rooli kotouttamisessa.

Lakiesityksen tavoitteiden mukaan maakunta voisi päättää palveluntuottajan tai useiden palveluntuottajien hankkimisesta kilpailuttamalla näitä hankintalain mukaisesti tai vaihtoehtoisesti hyväksymällä kaikki edellytykset täyttävät palveluntuottajat, jotka sitoutuvat maakunnan palvelun tuottamiselle asettamien ehtojen noudattamiseen ja lisäksi tekevät palvelusopimuksen maakunnan kanssa.

MTK huomauttaa, että alalletulokynnyksen saamiseksi matalalle, ei maakunnan tule asettaa tuottajille liian korkeita kriteereitä. Lähtötilanteessa maakunnallisten kriteerien ja vaatimusten määrittelyn tulee edistää kasvupalvelumarkkinoiden syntymistä. Esimerkiksi pienet toimijat voivat tarjota yhtä yksittäistä palvelua. Toimijoille asetettavia palvelukokonaisuusvaatimuksia ei saakaan laatia liian laajoiksi, vaan mahdollistaviksi. Tämä luo edellytykset esimerkiksi työllisyyspalveluiden tasavertaiselle saavutettavuudelle.

Toiminnan käynnistämisen tapaan ja yritystoiminnan tarkoituksenmukaiseen organisoitumiseen vaikuttaa se, onko maakunnan tarkoitus hankkia tarvitsemansa palvelut hankintalain mukaisesti vai SOTE-uudistuksen tyyppisesti erikseen hyväksyä kasvupalvelujen tuottajat. Kasvupalveluiden tuottajiin on myös otettava jatkuvasti uusia toimijoita, tiettyjä tuottajia ei saa valita määräämättömäksi ajaksi ilman uusien mukaantulomahdollisuutta.

Lakiesityksen mukaan maakunnalla on velvollisuus järjestää kasvupalveluja työmarkkinoiden toimivuuden ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi. Maakunta voi järjestää kasvupalveluja yritystoiminnan ja yrittäjyyden sekä kansainvälistymisen edistämiseksi sekä palveluja, jotka luovat edellytyksiä innovaatioiden kehittämiselle.

MTK korostaa, että maakunnista on oltava saatavilla myös yritystoiminnan ja yrittäjyyden kasvupalveluita ja esittää että maakunnilla on velvollisuus järjestää myös näitä. Ilman yrittäjyyspalveluita ei tule tarvetta myöskään esimerkiksi rekrytointipalveluille. Lisäksi kasvupalvelujen tulee olla yritysmuotoneutraaleja ja esimerkiksi maa- ja metsätalousyritysten saatavilla.

Marko Mäki-Hakola
Elinkeinojohtaja